

TURISTIČNA
ZVEZA
SLOVENIJE

Šolski center Velenje
Šola za storitvene dejavnosti
Trg mladosti 3, Velenje

GRTA PA DOVTA PO SLOVENJ GRADCU

Tekmovanje: Turistični vodnik

Avtorica: Maja Šmon, 2.GTT

Mentor: Marko Gams, mag. posl. ved

Slovenj Gradec, marec 2021

KAZALO VSEBINE

1. Uvod	3
2. Predstavitev Slovenj Gradca.....	3
2.1. Lega in opis mesta.....	3
2.2. Slovenj Gradec skozi zgodovino	4
3. Alternativna vodenja in vodenja za mlade obiskovalce	5
4. Potek vodenja »Grta pa dovta po Slovenj Gradcu«.....	6
Odsek 1:	6
Odsek 2	7
Odsek 3	7
Odsek 4	7
Odsek 6	8
Odsek 7	8
6. Časovnica vodenega ogleda	10
7. Opis glavnih turističnih znamenitosti Slovenj Gradca	10
Cerkev sv. Duha	11
Koroška galerija likovnih umetnosti	12
Sokličev muzej	12
Dvorec Rotenturn	13
Paučkove partizanske bolnišnice	14
Cerkev sv. Pankracija	14
8. Informacije za samostojni ogled znamenitosti	15
9. Literatura in viri.....	17

KAZALO SLIK

Slika 1: Lega Slovenj Gradca	3
Slika 2: Zgodovinski razvoj.....	5
Slika 3 : Bubble tea	8
Slika 4 : Kolo.....	9
Slika 5 : Cerkev sv. Elizabete.....	11
Slika 6 : Sokličev muzej.....	12
Slika 7: Cerkev sv. Jurija.....	13
Slika 8: Paučkove partizanske bolnišnice	14

1.Uvod

V seminarški nalogi bom podrobneje opisala svoj domači kraj Slovenj Gradec. Naslov predstavlja naše lepo koroško narečje, saj je Slovenj Gradec zelo pomemben del regije Koroške. Naslov pomeni **gor in dol po Slovenj Gradcu** saj želim, da spoznate Slovenj Gradec v celoti, vse od "grta do dovta", bi pri nas rekli. Tura je namenjena vsem tako mladim kot tudi starejšim. Mesto je mirno, a vseeno zabavno. Ima veliko legend in skrivnosti, da pa bi občutili njegov čar, si ga morate ogledati na svoje oči. Naslov je rahlo komičen, saj vas čez Slovenj Gradec želim popeljati na zabaven način, ki pa bo vseeno zelo poučen.

2.Predstavitev Slovenj Gradca

2.1. Lega in opis mesta

»Med Uršljo goro in Pohorjem leži kakor zibelka kotlina, obdana od zelenih travnikov in gozdnih pobočij. Ob njenem severnem robu, ki ga je v starih časih presekala pot z juga na Koroško, je vzraslo naše rodno mestece, Gradec Slovencev, Slovenj Gradec, ki je za oči svojih otrok najlepši kraj na svetu.«

Slovenj Gradec Leži v Slovenjegraški kotlini. Na vzhodu ga omejuje Pohorje, na zahodu Karavanke, na jugu se spušča v Mislinjsko dolino, na severu pa se ob reki Mislinji spušča vse do Dravograda. Je sedež mestne občine v Sloveniji ter upravno, gospodarsko, kulturno, bančno, informacijsko, zdravstveno, oskrbovalno in prometno središče Mislinjske doline in deloma tudi koroške statistične regije. Mestna občina Slovenj Gradec ima 16.828 prebivalcev, samo mesto pa 7249. V Slovenj Gradcu sta Splošna bolnišnica za koroško, Fakulteta za zdravstvene in socialne vede, Fakulteta za tehnologijo polimerov in Višja strokovna šola. Poglavitni slovenjegraški kulturni ustanovi regionalnega pomena pa sta Koroški pokrajinski muzej in Koroška galerija likovnih umetnosti

Slovenj Gradec skupaj s sosednjima mestoma Ravne na Koroškem in Dravograd tvori tako imenovano somestje, ki predstavlja središče Koroške razvojne regije (imenovane tudi Regija treh dolin).

(https://sl.wikipedia.org/wiki/Slovenj_Gradec, https://dijaski.net/gradivo/geo_ref_slovenj_gradec_01)

Slika 1: Lega Slovenj Gradca

2.2. Slovenj Gradec skozi zgodovino

Koroško-štajersko mejno področje v porečju Mislinje je bilo vselej v zgodovini idilično odmaknjen svet, razložen med blago zaobljenimi pobočji in plečatimi kopami Pohorja na eni strani, ter zadnjimi obronki visokogorskih Karavank z mogočnim osamelcem Uršljo goro na drugi strani. Številna arheološka najdišča v okolici Slovenj Gradca pričajo, da je bila kotlina sredi zgodovinske Graške doline že od nekdaj pomembno naselitveno območje ob strateški poti iz osrednje Slovenije v Celovško kotlino in dalje proti severu. **Rimska poštna postaja Colatio** je nastala na temeljih starejšega selišča keltiziranih Ilirov pod utrjenim gradiščem na t. i. Grajskem griču. Utrjen grad je tukaj stal že konec 11. stoletja. **Grad** nad današnjim Starim trgom iz leta 1091 je poleg Rajhenburga (Brestanice) **najstarejša bivalna utrdba na slovenskem Štajerskem**. Že v času vojvode Bertolda III. Andeškega (ok. 1185) je v trgu delovala pomembna kovnica denarja. Temu koščku svoje zemlje je posebno pozornost namenil zlasti Bertold V. Andeški, oglejski patriarh, saj je bila tukaj najsevernejša točka znotraj vplivnega območja njegove nadškofije in je razvoj radodarno podpiral. Naselbino je preselil »na zeleno trato«, ki jo oblivajo trije potoki: Mislinja, Suhodolnica in Homšnica, ter nanjo poleg imena Windischgrez prenesel tudi tržne pravice. Slovenj Gradec se je uspešno razvijal tudi po njegovi smrti, ko je posest prešla v roke oglejskega patriarhata, saj je že pred letom 1267 pridobil mestne pravice. Pod Habsburžani od 14. stoletja dalje se je mesto opasalo z močnim obzidjem, ki je varovalo mirno življenje porajajočega se meščanstva, drobnega plemstva in sloja manjših obrtnikov. Svojevrsten pečat so mu vtisnile številne družine mojstrov umetnostnih obrti. Bogata tradicija 15. in 16. stoletja je zopet najodličnejše vzcvetela v času zrelega baroka. Starejšim pasarskim, pozlatarskim in podobarskim delavnicam so se pridružile ambicioznejše umetniške – med najpomembnejšimi sta bili slikarska družine Strauss in kiparska mojstra Janeza Jurija Mersija.

Pečat v 19. stoletju so nove možnosti prometnih zvez nadarjene rojake iz mesta in bližnje okolice potegnile v svet. Tukaj rojeni znameniti skladatelj samospevov **Hugo Wolf** je priznanje svojega talenta doživel na Dunaju, kamor je želja po umetniški potrditvi vodila tudi Franca Bernekerja, pionirja modernega slovenskega kiparstva in sopotnika impresionistov. V zapletenih časih političnega spletkarjenja v razburkanem 20. stoletju, ki so ga tri generacije domačinov preživele v štirih različnih državah, sta tradicijo kulturnega življenja vzdrževala predvsem dva duhovnika. Slovenjgraški župnik in dekan Jakob Soklič je bil pred drugo svetovno vojno v središču družbenega življenja v mestu in vzpodbujevalec kulturnega opismenjevanja po njej, ko je peščica mestnih intelektualcev ustanavljala osrednje kulturne ustanove, ki so v zadnjih desetletjih ponesle ime mesta ob Mislinji v svet. Pisatelj Ksaver Meško je župnikoval na odmaknjenih Selah pod Uršljo goro in z blago prisotnostjo navdihoval prenekatero tenkočutno dušo, ki se je rodila v teh krajih. Oba skupaj pa sta zadolžila sodobne generacije Slovenjgradčanov in okoličanov, da z entuziazmom zajemajo iz bogate kulturne zgodovine svojega kraja. (<https://www.slovenjgradec.si/O-mestu/Zgodovina>)

Slika 2: Zgodovinski razvoj

3. Alternativna vodenja in vodenja za mlade obiskovalce

Pojem **alternativni turizem** ima izvor iz alternativnih oblik potovanja v sedemdesetih letih, ko so **mladi**, v veliki meri študentje, z nahrbtnikom in malo denarja potovali predvsem v manj razvite dežele. Poimenovali so se alternativni popotniki, saj so potovali drugače od masovnih turistov, poleg tega pa so se oklicali za popotnike in ne za turiste, saj so bili v deželi gostiteljici gostje, ki so se zanimali za njene značilnosti, in ne turisti. (Mihalič, 1994, str. 96-98). **Vodeni ogledi za mlade** morajo biti drugačni, zelo zanimivi, pokazati morajo tiste predele mesta in takšne zgodbe, ki so za mlade zanimive. V zadnjem desetletju so postali v Evropi zelo popularni tako imenovani »alternativni« vodeni ogledi, ki postajajo nepogrešljivi del ponudbe mladinskega turizma in mladinskih hotelov v večjih evropskih mestih. Takšni ogledi so alternativni zlasti zato, ker predstavljajo mesto na drugačen način in pokažejo manj znane predele in zgodbe mesta.

Turistično informacijski center Slovenj Gradec ponuja dva vodena ogleda in sicer voden ogled mestnega jedra ter voden sprehod ob ostankih srednjeveškega mestnega obzidja. Na njihovi spletni strani <https://www.turizem-slovenjgradec.si/informacije/turisticna-pisarna> si lahko ogledate še razne učne poti in aktivnosti, ki jih ponujajo. **Za turo "Grta pa dovta"** pa sem si želela **nekaj drugačnega. Nekaj novega, sodobnega** in sveže sestavljenega. Odločila sem se pripraviti alternativno vodenje, saj se mi zdi, da so ta vodenja popolnoma drugačna od običajnih vodenj. Pri alternativnem vodenju se turisti **bolj vključujejo v aktivnosti**, bolj so osredotočeni, **po vrhu pa se še zabavajo**. Udeleženci ture ne bodo deležni samo podatkov iz zgodovine, **občutili bodo energijo sedanjosti** in kako mesto »dih«

danes. Spoznali bodo pomembne znamenitosti, slišali zanimive legende skratka **spoznali Slovenj Gradec skozi oči kot ga vidimo mi domačini**.

4. Potek vodenja »Grta pa dovta po Slovenj Gradcu«

Odsek 1: Glavni trg (1h)

Turo začnemo z pozdravom in kratko predstavitvijo vodnice. Že na začetku udeležence izzovemo, naj se postavijo v krog ter na glas povedo svoje ime. Vsak naslednji v krogu mora povedati svoje ime ter ponoviti imena, ki jih je slišal pred sabo. Na ta način **udeležence nasmejimo ter pripravimo na aktivno sodelovanje**. Po kratkem uvodnem ogrevanju obiskovalcem razložimo, kje se nahajamo.

Slovenj Gradec ima čudovito ohranjeno staro mestno jedro, ki je do danes ohranilo svojo srednjeveško zasnovo, zato je pomemben urbanistični spomenik. Stavbe nosijo podobo iz 19. stoletja. Slovenj Gradec ima dva večja trga, ki sta Trg svobode in Glavni trg. **Na Glavnem trgu** so najbolj znamenite stavbe Koroški pokrajinski muzej, Galerija likovnih umetnosti in rojstna hiša Huga Wolfa. Na trgu zavzema vidno mesto Venetski konj Oskarja Kogoja, ki se nahaja pred Koroškim pokrajinskim muzejem. Udeležence pozabavamo z vicem » Konj in osel sta se prepirala, kdo je več vreden. Konj je bil ponosen na svojo preteklost, osel pa na svojo prihodnost. Osel mu pravi tehnika bo konje povozila, osli bodo pa vedno ostali.« Ob konju predlagamo še skupinsko fotografiranje oziroma »selfi«. Nekdanja mestna hiša spada med najmogočnejše stavbe v mestu. V njej sta danes Koroški pokrajinski muzej in Turistični informacijski center. Na Glavnem trgu je postavljen Vodnjak življenja, iz katerega izhaja drugo ime mesta, Glanik miru. Ta laskavi naziv je pred 30 leti Slovenj Gradcu podelila Organizacija združenih narodov (OZN). Vodnjak je sestavljen iz treh delov: izvir, humanistično prapočelo človeške eksistence, hoja, refleksija in preizkušnja ter obelisk, svetilnik in upanje. Vodnjak življenja je delo umetnika Mirka Bratuša.

Pripravimo si določeno šteliko listkov ter kulijev (odvisno od števila udeležencev). Liste in kulije razdelimo med udeležence ter jim **damo nalogo**, da na podlagi slišane na papir zapišejo kako se še drugače imenuje mesto Slovenj Gradec. Da ne bo pretežko jim poveste možnosti ; Glasnik Miru, Glasnik Cerkev, Glasnik umetnosti in Glasnik konja. Ko so odgovori zapisani, liste poberete in preštejete pravilne odgovore. Če je pravih odgovorov veliko jih pohvalite, v nasprotnem primeru pa se pošalite da morajo bolje poslušati. Ko stojimo na Glavnem Trgu nas desno od Turistično informacijskega centra (TIC) čaka **sladoledar**. Po Slovenj Gradcu je najbolj znan po tem, ko na koncu vpraša »Boš čokolado, lešnik«? Kar v prevodu pomeni, če bomo čokoladen preliv z lešniki. Udeležence pozovemo, naj preizkusijo njegov sladoled. Medtem ko sladoled jejo jih pošalimo in jim postavimo retorično vprašanje » Mar boste kar za zmeraj ostali tukaj? « Šalo jim razložimo tako, da jih povedo o umetniku **Jožetu Tisnikarju**, ki je v Slovenj Gradcu ustvarjal. Dejal je »V Slovenj Gradec sem prišel začasno, vendar bom tukaj ostal do smrti!«

Odsek 2 Glavni trg - Koroška galerija likovnih umetnosti (20 min)

Pot nadaljujemo in si ogledamo **Koroško galerijo likovnih umetnosti**. Posebna pozornost je namenjena sodobnim umetnikom, ki živijo tukaj - slikarjema Bogdanu Borčiču in Francu Berhtoldu, kiparki Naci Rojnik, že umrlemu kiparju Radetu Nikoliću in drugim. Od umetnikovih začetkov je spremljala vzpon slikarja Jožeta Tisnikarja, ki mu je izjemna originalnost in avtentična izpovednost slikarskega jezika odprla pot v svetovne galerije in likovne enciklopedije.

Odsek 3 Koroška galerija likovnih umetnosti - Cerkev Svete Elizabete (15 min)

Sprehodimo se do **cerkve Svete Elizabete**. Udeležence izzovemo, naj zaprejo oči ter se zavrtijo okoli svoje osi 5x. Nato naj z prstom nakažejo kje stoji cerkev, oči naj odprejo in izvedo kdo se je zmotil ter kdo ne. Predstavimo jim osnovne, zanimive podatke o cerkvi. Cerkev je med pomembnejšimi sakralno–umetnostnimi spomeniki v mestnem jedru. Posvečena je sv. Elizabeti, zavetnici ubogih in bolnih. Je najstarejša stavba v mestu, saj je bila zgrajena kmalu po letu 1235, ko je Elizabeta postala svetnica. Njen god že od leta 1454 vsako leto praznujejo 17. novembra. Oglejski patriarh Bertold V. Andeški je 30. aprila 1251 v čast svoji nečakinji sv. Elizabeti posvetil cerkev, prav tako je na ta dan oglejskemu patriarhatu podelil v last vso slovenjegraško posest in lastnino. Izročitev je potekala v cerkvi sv. Elizabete. Pred cerkvijo opazimo klopi, kjer mladi radi posedijo, saj je v bližini nahaja Gimnazija Slovenj Gradec.

Odsek 4 Cerkev Svete Elizabete - Mesta Kavarna (10 min)

Udeležencem predstavimo gostišče, ki ga na poti srečamo in sicer **Mesto kavarno**. V Mesti kavarni je najbolj popularen bubble tea, znan tudi kot booba. Bubble tea je najpogosteje sestavljen iz čaja, ki ga spremljajo žvečilne kroglice tapioke ("boba" ali "biseri"), lahko pa ga pripravimo tudi z drugimi dodatki. Bubble tea ima veliko sort in okusov, vendar sta dve najbolj priljubljeni sorti čaj iz črnega bisernega mleka in zeleni čaj iz bisernega mleka s kroglicami tapioke na dnu. Mestna kavarna pa ponuja tudi znano dobro in močno kavo Huga Wolfa.

Odsek 5 Mestna kavarna - Medičarstvo Perger (15 min)

Ko se sprehodimo do **Medičarsta Perger**, lahko Slovenj Gradec bolje podoživimo. Po poti, ki poteka do tja, se mladi zbirajo, družijo, po naše »šetajo po mestu«. Ko prispemo do Pergerja se prepustimo vodenemu ogledu priprave medenjakov, v katerem imamo možnost tudi sodelovati (po predhodnem naročilu). V vodenem ogledu se boste sprehodili skozi bogato zgodovino družine Perger, поближе spoznali postopke izdelave domačih bonbonov, slastnih medenjakov, znamenitih lectovih src ter v svetu edinstvenih energetskih sveč, ki so narejene po originalnih družinskih postopkih izdelave iz leta 1757.

Slika 3 : Bubble tea

Odsek 6 Medičarstvo Perger - Rojstna hiša Huga Wolfa (10 min)

Pot nadaljujemo do **rojstne hiše Huga Wolfa**, o katerem Slovenjgradčani ogromno vemo, zato ga radi predstavimo vsem obiskovalcem Slovenj Gradca. V letu 2020 je minilo 160 let od rojstva velikega skladatelja slovenskega rodu Huga Wolfa. Rodil se je leta 1860 v Slovenj Gradcu, kjer je bil njegov prvi glasbeni učitelj oče Filip, ki je doma rad muziciral. Kot petnajstletnik se je odločil, da bo na Dunaju študiral na konservatoriju za glasbo. Skladateljsko se je posvetil predvsem samospěvu in ustvaril vrsto zbirk pesmi, s katerimi je po letu 1894 zaslovel po vsej Evropi. Ob samospěvih je leta 1895 napisal še opero Der Corregidor in vrsto drugih del. Na višku ustvarjalnih moči so ga poimenovali »Wagner pesmi« oziroma pesemski lirik. Čeprav ga je bolezen premagala leta 1903, v svojih delih, v katerih je dosegel popolno enotnost pesmi in uglašbitve, še danes izžareva svojo moč. Ker je bil Hugo Wolf izjemen skladatelj, izberemo prostovoljce in jih izzovemo naj spesnijo pesem, o Slovenj Gradcu. Pesem naj bo kratka (1 kitica, 4 verzi) in predvsem zabavna. Spodbudite jih, da si pesmice zapomnijo, da bodo v srcu vedno nosili košček Slovenj Gradca.

Odsek 7 Rojstna hiša Huga Wolfa - Glavni trg (20 min)

Turo zaključimo na istem mestu kot smo jo začeli. Tam nas pričaka še zadnja **aktivnost** in sicer **kolo**. Center za krepitev zdravja - Zdravstveni dom Slovenj Gradec ponuja možnost, da obiskovalci Slovenj Gradca »gonijo« kolo, katero z poganjanjem kolesa zmeša smoothie. Slovenj Gradec se trudi promovirati zdrav življenjski slog, gibanje in zdravo prehrano. Zato so ustvarili to posebno kolo, ki nam zmeša smoothie. Tura se bo zaključila na zanimiv način, z pospešenih srčnim utripom, zaradi poganjanja kolesa ter z slastnim »smutijem« v roki. Od udeležencev se lepo poslovimo, jim zaželimo čudovit dan ter jim povemo, da so v Slovenj Gradcu vedno dobrodošli.

Slika 4 : Kolo s smoothijem

5. Pomembni podatki o vodenem ogledu

Kraj izvedbe vodenja: Slovenj Gradec – mestno središče

Čas: Predviden čas je od 10:00 do 12:00. Termin je možno ob predhodnem dogovoru oz. najavi skupine spremeniti.

Prijava: Vodena tura bo razpisana in objavljena na spletnih straneh in družbenih omrežjih, prijave pa bodo možne na FB naslovu »Grta pa dovta po Slovenj Gradcu« in na e-naslovu maja.smon@scv.si

Ciljna skupine : Vodenje je primerno za mlajše in starejše. Edini pogoj je, da so starejši mladi po srcu. Na vodenju so dobrodošli vsi, ki jih zanima raziskovanje mesta z zelo bogato zgodovino in kulturo ter se radi ob tem malo pozabavajo.

Cena: cena vodenja na udeleženca znaša 8 EUR (+ vstopnina v Koroško galerijo likovnih umetnosti in Medičarstva Perger)

Vodniki: Za izvedbo ture zadostuje en vodnik oz. vodnica 😊.

6. Časovnica vodenega ogleda

Ura/ čas	Lokacija	Vsebina – kaj povemo, dogajanje
10:00 Ura pričetka se lahko določi/spremeni po predhodnem dogovoru.	Glavni trg	Pozdrav in uvodni nagovor. Animacija: udeleženci se postavijo v krog in povedo svoje ime, vsak naslednji pove svoje ime in imena, ki jih je pred seboj slišal.
10:10	Glavni trg	Kratka predstavitev Slovenj Gradca.
10:30	Venetski konj	Ogled konja, skupinsko fotografiranje. Izvedba animacije z listi-udeleženci morajo pravilno odgovoriti na vprašanje.
11:00	Sladoledar	Sladoled »break« (odmor/čas za sladoled). Predstavimo slikarja Jožeta Tisnikarja.
11:20	Koroška galerija likovnih umetnosti	Voden ogled galerije.
11:35	Cerkev sv. Elizabete	Predstavimo cerkev. Udeleženci se 5x zavrtijo okoli svoje osi, nato morajo z prstom nakazati kje je cerkev.
11:45	Mestna kavarna	Pripovedujemo o znanem bubble tea in o kavi Huga Wolfa.
12:00	Perger	Sprehod po mestu, razložimo kako pojem šetanje po mestu. Pri Pergerju aktivno sodelujemo pri izdelavi medenjakov.
12:10	Rojstna hiša Huga Wolfa	Osnovni podatki o Hugu Wolfu, izvedemo animacijo: udeleženci spesnijo kratko pesmico.
12:30	Glavni Trg	Vrnema se na mesto kjer smo turo začeli. Aktivnost: vožnja kolesa, ki nam pripravi smoothie. Zaključni govor, pozdrav in zahvala za obisk.

7. Opis glavnih turističnih znamenitosti Slovenj Gradca

Ste vedeli, da je slovenjgraško kotlino nekoč zapolnjevalo **jezero**? Po legendi bi se naj graščakova hči večkrat peljala iz grada Gradišče na Grad nad Starim trgom, ki sta nekdaj stala ob jezeru. Nekega dne pa je hči na tej poti utonila. Ker jo je graščak na vsak način želel najti, je dal izdolbsti prekop, da je voda odtekla. Kjer so našli dekletovo truplo, je dal njen oče sezidati cerkev, predhodnico sedanje župnijske cerkve svete Elizabete.

Kdo ve ali je v vsem tem kaj resnice, zagotovo pa so legende pomemben del nesnovne kulturne dediščine in izrednega pomena za ohranjanje lokalne identitete. Slovenj Gradec ima ogromno kulturnih kot tudi naravnih znamenitosti, ena izmed znamenitosti je **Cerkev sv. Elizabete**. Je slovenjgraška župnijska cerkev. Je ena najstarejših cerkva posvečenih Elizabeti Ogrski. Leta 1251 jo je posvetil oglejski patriarh Bertold Andeški, stric Elizabete Ogrske. Sestavljajo jo gotska zakristija, kapela, zvonik na severni strani, dve baročni kapeli na južni strani, romanska pravokotna ladja in prezbiterij. Kvalitetna baročna oprema v notranjosti, sodi v sam vrh baročnega kiparstva v slovenskem prostoru. Glavni oltar iz leta 1731/1734 je zasnoval graški kipar Janez Jakob Schoy (1686–1733), izdelal pa, kot je zapisano na hrbtni strani, mizar Nidermar (morda Nieder–mayer). Osrednji prostor zavzema slika sv. Elizabete med berači, mojstrsko delo slovenjgraškega slikarja Franca Mihaela Straussa (1674–1740), iz leta 1732. Stranska oltarja in prižnicoje z odličnim kiparskim okrasjemv letih 1770–1773 izdelal slovenjgraški meščan, iz Rogatca priseljeni kipar in rezbar, Janez Jurij Mersi (1725–1788). Oltarni sliki za slavoločni – levi stranski oltar ter nekdanji oltar v severni Anini kapeli sta delo Janeza Andreja Straussa (1721–1783). Podobo Zaroke sv. Katarine je leta 1638 naslikal Mihael Skobl, ugledni meščan in mestni sodnik. (<https://www.kpm.si/dokumenti/kpmsg/02-ELIZABETA.html>)

Slika 5 : Cerkev sv. Elizabete

Cerkev sv. Duha Leta 1417 je premožni priseljenec Janez iz Loke v mestu zgradil meščanski špital, ki je skrbel za stare, onemogle in bolehnne meščane. Za potrebe te ustanove so zgradili cerkev sv. Duha. Špitalska cerkev (prvič omenjena leta 1428) je lep primer neokrnjene gotske arhitekture, krasi jo baročna oprema, največjo pozornost pa vzbujajo freske Andreja iz Ottinga, nastale po letu 1450. Prikazujejo 27 prizorov iz Pasijona. Cerkev sv. Duha je zaklenjena, če si jo želimo ogledati, lahko ključke dobimo v Turistično informacijskem centru. (<https://www.slovenjgradec.si/O-mestu/Znamenitosti/Cerkev-sv-Duha>)

Koroška galerija likovnih umetnosti (prej Umetnostni paviljon) se nahaja v nekdanji mestni hiši, ki je med najmogočnejšimi stavbami v mestu. Notranje dvorišče preseneča s slopastimi arkadami v pritličju in priča, da je stavba starejša od fasade in da je bila prvotno nižja. Že v šestdesetih letih je institucija začela prirejati mednarodne razstave. Leta 1966 je bila galerija za namene mednarodne razstave razširjena, dograjen je bil nov razstavni paviljon, ki je bil namenjen sodobnim razstavnim projektom. Aktivnosti galerije so prispevale k izgradnji specifične identitete mesta Slovenj Gradec, ki je leta 1989 dobilo tudi naziv Mesto glasnik miru. Štiri velike mednarodne razstave (1966, 1975, 1979 in 1985), ki so potekale pod okriljem Organizacije združenih narodov zaznamujejo poslanstvo galerije še danes, saj so pomenile temeljne zastavke mednarodne zbirke, ki ima danes v luči aktualnega dogajanja vedno večji simbolni pomen. (<https://museums.si/sl-si/Domov/Muzeji/Muzej?id=10164>)

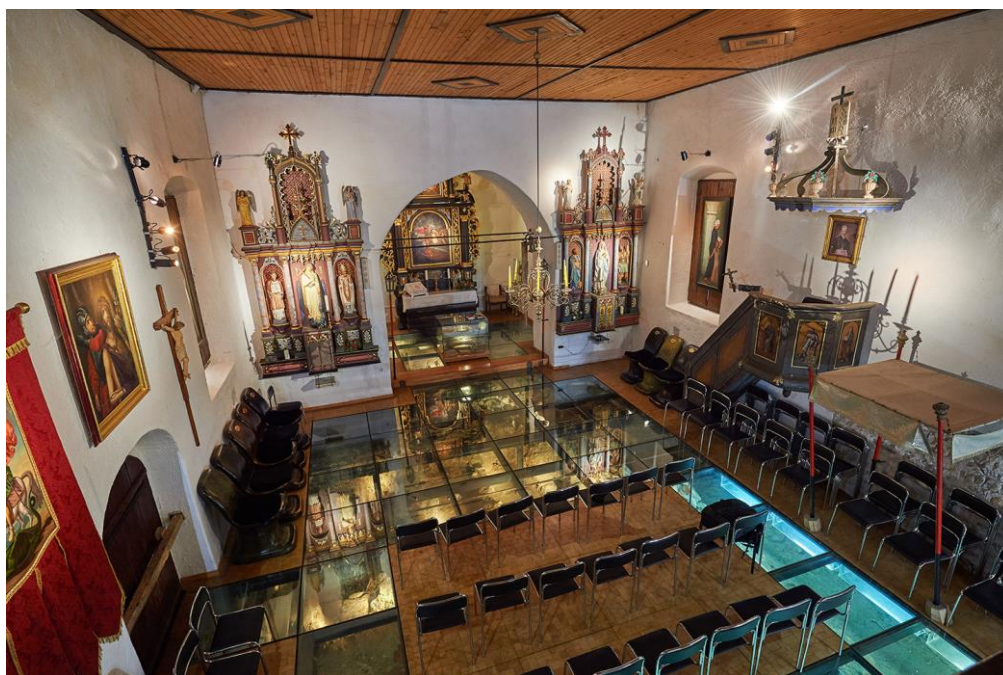
Sokličev muzej je muzej Jakoba Sokliča, duhovnika, kulturnega delavca in zbiralca, ki je bil rojen 7. maja 1893 v vasi Ribno pri Bledu. Jakob Soklič je v skoraj štiridesetletnem delovanju opravil nadvse pomembno nalogo varuha premične kulturne dediščine, zato ga smatramo kot prvega muzealca v Slovenj Gradcu. Umrl je 21. decembra 1972 v slovenjgraški bolnici. Sokličeva zbirka obsega preko 1800 predmetov, od tega arheološke, etnološke, kulturnozgodovinske in zgodovinske predmete, numizmatično zbirko, likovno zbirko starejše umetnosti in zbirko sodobne likovne umetnosti 20. stoletja, zbirko predmetov JV Azije, afriško zbirko in kotichek Huga Wolfa. V sklopu Sokličeve zbirke je razstavljena tudi knjižnica, ki jo je Jakob Soklič podedoval od Franca Ksaverja Meška ob njegovi smrti leta 1964 in vsebuje preko 6000 knjižnih enot. (<https://www.kpm.si/razstave/jakob-soklic-1893-1972-in-soklicева-zbirka/>)

Slika 6 : Sokličev muzej

Dvorec Rotenturn stoji na robu starega mestnega jedra Slovenj Gradca. Slikovit dvorec z arkadnimi hodniki in lepim baročnim portalom se je z vrsto prezidav v stoletjih razrasel iz prvotnega obrambnega stolpa, prvič omenjenega v 15. stoletju, in iz dela mestnega obzidja. Zgledna prenova v zadnjih letih mu je dala pečat topline in pridih domačnosti, ne da bi mu odvzela kaj tiste lepote, ki so mu jo vtisnili predvsem ob zadnjih velikih prezidavah v 18. stoletju. Rotenturn je še vedno tesno vpet v mestno življenje. Danes so tu sedež uprave Mestne občine Slovenj Gradec in županstvo. Atrij dvorca je v zadnjih letih postal osrednji slovenjgraški prireditveni prostor. Prireditve pod skupnim naslovom Slovenjgraško poletje ponujajo obiskovalcem ob bogatem kulturnem programu še obilo zabave in sproščene družabnosti, poleg domačinov pa privabljajo tudi veliko okoliških prebivalcev. (<https://www.slovenjgradec.si/O-mestu/Znamenitosti/Dvorec-Rotenturn>)

Cerkev sv. Jurija stoji na obrobju legenske terase nad Šmartnim pri Slovenj Gradcu in je značilna predstavnica koroškega tipa romanskih cerkva. V virih je bila prvič omenjena leta 1447. Sestavljena je iz pravokotne ladje, ima kvadratast zvonik s prizidano zakristijo in preddverje. Zvonik je krit s pločevino, drugi del cerkve pa je po obnovi krit z macesnovimi »šintli« oziroma leseno kritino. Leta 1993 je ZVKDS, OE Maribor, pod vodstvom arheologinje Mire Strmčnik Gulič med arheološkimi raziskavami ob zamenjavi dotrajanega tlaka v notranjosti cerkve odkril ostanke starejših sakralnih prezidav in grobov. V predromansko oziroma prvo gradbeno fazo (od prve polovice 9. do prve polovice 10. stoletja) spadajo odkriti temelji enoladijske cerkve in 26 pripadajočih staroslovanskih skeletnih grobov. V grobovih so bili odkriti ženski, otroški in moški pridatki. Prvotna cerkev je pogorela v požaru, znotraj današnje cerkvene ladje pa se je ohranila le njena tlorisna oblika. Druga gradbena faza je nato potekala v prvi polovici 12. stoletja, ko so takratno cerkev razširili in ji na vzhodni strani dodali polkrožno apsidno. (<https://www.slovenjgradec.si/O-mestu/Znamenitosti/Cerkev-sv-Jurija>)

Slika 7: Cerkev sv. Jurija

Paučkove partizanske bolnišnice so dobile ime po partizanskem kirurgu dr. Ivanu Kopaču - Paučku (1916 - 1988). Sodeloval je v pohodu 14. divizije z Dolenjske preko Hrvaške na Štajersko. V bližini Slovenj Gradca je v obdobju od aprila 1944 do konca vojne s pomočjo patriotskih domačinov zgradil 6 majhnih lesenih bolnišnic. V teh bolnišnicah se je zdravilo preko 300 ranjenih partizanov, skupaj s številnimi zavezniškimi vojaki. Kljub močnim postojankam v dolini in številnim preiskavam terena okupacijskim silam bolnišnic nikoli ni uspelo odkriti. Ohranjena je bolnišnica s skrivnim imenom Trška gora na Legnu, deset kilometrov iz Slovenj Gradca, ki je kulturni spomenik državnega pomena.

(<https://www.slovenjgradec.si/O-mestu/Znamenitosti/Pau%C4%8Dkove-partizanske-bolni%C5%A1nice>)

Slika 8: Paučkove partizanske bolnišnice

Cerkev sv. Pankracija Domačini imenujejo cerkev sv. Pankracija Grad in vzpetino (527 m), na kateri se za kakih 100 m dviga nad ravnico, Grajski hrib. Ta je bil obljuden že v starejši železni dobi, na kar kažejo predkeltske najdbe. V mlajši kameni dobi je bilo tu gradišče. V rimskem času se je življenje odvijalo ob vznožju griča. Ob rimski cesti Celeia-Virunum je bila poštna postaja Colatio, trška naselbina ob njej pa se je po ustanovitvi novega trga na lokaciji današnjega Slovenj Gradca začela imenovati Stari trg. V listinah starega veka je bilo na tem območju leta 1091 izpričano utrjeno selišče z imenom Grez (Grad), ki je dalo ime celoti dolini, Greztal. Natančnejša lokacija gradu pa iz listin ni razvidna, čeprav lahko s precejšnjo gotovostjo sklepamo, da je bil na vrhu Grajskega hriba, če pripišemo spodnji del zvonika sedanje cerkve ostanku nekdanjega grajskega obrambnega stolpa.

8. Informacije za samostojni ogled znamenitosti

Cerkev sv. Elizabete

Turistična pisarna Slovenj Gradec

Glavni trg 24

2380 Slovenj Gradec

Telefon: ++386 2 881 21 16

E-mail: tic@slovenjgradec.si

Cerkev sv. Duha

Turistična pisarna Slovenj Gradec

Glavni trg 24

2380 Slovenj Gradec

Telefon: ++386 2 881 21 16

E-mail: tic@slovenjgradec.si

Koroška galerija likovnih umetnosti

Glavni trg 24

2380 Slovenj Gradec

Telefon: +386 2 88 22 131

E-mail galerija@glu-sg.si

Sokličev muzej

Glavni trg 24

2380 Slovenj Gradec

Tel.: +386 2 62 12 520, +386 2 62 12 522

E-mail: info.sg@kpm.si

Dvorec Rotenturn

Turistična pisarna Slovenj Gradec

Glavni trg 24

2380 Slovenj Gradec

Telefon: +386 2 881 21 16

E-mail : tic@slovenjgradec.si

Cerkev sv. Jurija

Šmartno pri Slovenj Gradcu

2383 Šmartno pri Slovenj Gradcu

Telefon: +386 2 62 12 520 (repcija), +386 2 62 12 522 (tajništvo)

E-mail : info.sg@kpm.si

Paučkove partizanske bolnišnice

Koroški pokrajinski muzej

Glavni trg 24

2380 Slovenj Gradec

Telefon: +386 2 62 12 520,

E-mail: info.sg@kpm.si

Cerkev sv. Pankracija

Koroški pokrajinski muzej

Glavni trg 24

2380 Slovenj Gradec

Telefon: +386 2 62 12 520

E-mail: info.sg@kpm.si

9. Literatura in viri

1) Lega in opis mesta

https://sl.wikipedia.org/wiki/Slovenj_Gradec,
https://dijaski.net/gradivo/geo_ref_slovenj_gradec_01

2) Slovenj Gradec skozi zgodovino

<https://www.slovenjgradec.si/O-mestu/Zgodovina>

3) Mihalič Tanja, Ekonomika turizma. 1994, str. 96-98.

4) Cerkev sv. Elizabete

<https://www.kpm.si/dokumenti/kpmsg/02-ELIZABETA.html>

5) Cerkev sv. Duha

<https://www.slovenjgradec.si/O-mestu/Znamenitosti/Cerkev-sv-Duha>

6) Koroška galerija likovne umetnosti

<https://museums.si/sl-si/Domov/Muzeji/Muzej?id=10164>

7) Sokličev muzej

<https://www.kpm.si/razstave/jakob-soklic-1893-1972-in-sokliceva-zbirka/>

8) Dvorec Roternturn

<https://www.slovenjgradec.si/O-mestu/Znamenitosti/Dvorec-Rotenturn>

9) Cerkev sv. Jurija

<https://www.slovenjgradec.si/O-mestu/Znamenitosti/Cerkev-sv-Jurija>

10) Paučkove partizanske bolnišnice

<https://www.slovenjgradec.si/O-mestu/Znamenitosti/Pau%C4%8Dkove-partizanske-bolni%C5%A1nice>

11) Cerkev sv. Pankracija

<https://www.kpm.si/dokumenti/kpmsg-cerkve/13-sv-pankracij.html>